

Namen:

Het is geen
ruimteschip, maar
toch best mooi!

1

Steeds meer handel

De vrachtschepen waarmee Hollanders naar de Oostzee voeren, leken veel op dit schip.

A

Vul de ontbrekende woorden in.

Gebruik: Holland, 1500, graan, 400 en Oostzee.

In het jaar **1500** zeilden **400** Hollandse vrachtschepen naar de **Oostzee** om **graan**, hout en ijzer te halen.

B

In het ruim van zo'n oud schip konden net zoveel spullen als in één moderne zeecontainer. Ga naar het containerschip. Bekijk het beeldscherm.

Hoeveel containers vervoeren de modernste containerschepen?

18.000 x

C

Is er tegenwoordig meer of minder handel dan in de Gouden Eeuw? Waarom denk je dat?

Tegenwoordig komen wekelijks grote containerschepen naar de Rotterdamse haven. Eén schip vervoert al meer handel dan de gehele handelsvloot in 1500.

DE GOUDEN EEUW

WERKBLAD BASISONDERWIJS

MARITIEM
MUSEUM

MARITIEMMUSEUM.NL

2

Welkom thuis!

Wat zouden de mannen aan boord tegen elkaar kunnen zeggen?
Vul de tekstballon in.

Deze Oost-Indiëvaarder komt net terug uit Azië. De ruimen liggen vol met goederen als thee, specerijen en zijde.

Eindelijk weer thuis!
Wat een reis met al dat slechte weer.
Gelukkig zijn er maar weinig ziek geworden onderweg. We hebben mooie handelswaar in de ruimen liggen.

3

Haringhandel

De haringvisserij bracht veel welvaart. Welke uitleg hoort bij welk woord? Verbind met een streepje.

vleet		manier om haring langer goed te houden
buis		een lang visnet
kaken		een vissersboot

4

Walvisvaart

Het vangen van walvissen was koud en gevaarlijk werk.

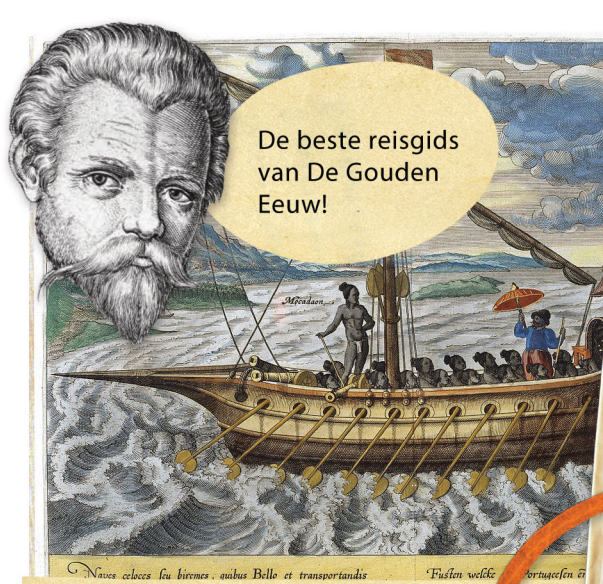
A

Waarom had elke walvisvaarder een muts met uniek patroon?

Omdat hij anders in zijn dikke kleding niet herkend zou worden.

B

Teken jouw eigen unieke symbool op de baseballpet.

De beste reisgids
van De Gouden
Eeuw!

Onderwijsfge
Om eenen Afrolabium generael te maken, dat in
hem alle de voorreyde tafelen der declina-
tien begripe. Cap. VI.
Een nieuwen Afrolabium hebbe op altes generael
met de tafelen der declinationen / willen placieren, op
tafelen fouden belamieren / met oock eenighe toe-
voeginghe / oft afreuchinghe van graden ende minuten
en fouden behouren te ghebruiken.
Dus om den feinen te maken / foudt men allewijchen eenen
met twee maal 90 graden of gheheylt twee quadranten
nemen / ftehende de tellinge des grolabo van bouen inderwaer
ghelike deelen beken op dat by by quatterien van graden af ghe-
maet laet oec elck ende des feinen reghele eenen platten laet ghe-
lijck eenen hantier romen die laet by oec berbe fouden foudt met
tweemaal 90 graden of gheheylt twee quadranten in fclcher vogen
dat den dwarsen en caut van desen boeghe der 90 graden met tache
den dwarsen en caut van desen boeghe der 90 graden met tache
deperien wille. Ende alto fal de eene zijde van desen Afrolabium
volmaetlijc / ghelijc de navolgende figure daerlijchen beuyt.

Hier volcht de Figure, vande eerste zijde
des Afrolabiums.

5 De Itinerario; een boek vol geheimen

Dankzij dit boek van Jan Huygen van Linschoten konden
Hollanders eindelijk zelf de weg naar Azië vinden.

A

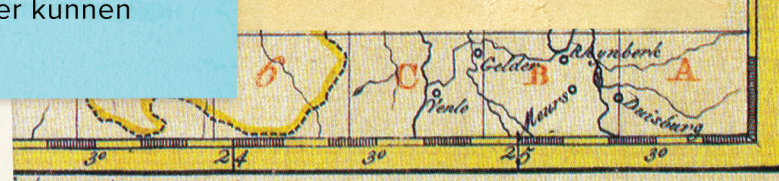
Wie waren daar niet blij mee?

- ☒ De Portugezen
- ☐ De Chinezen
- ☐ De Russen

B

De Itinerario was in die tijd de beste gids om met
succes in Azië te kunnen handelen. In dit boek staat
belangrijke informatie over (kruis aan, er kunnen
meerdere antwoorden goed zijn):

- ☒ nieuwe steden
- ☒ onbekende dieren en planten
- ☐ restaurants
- ☒ vreemde mensen
- ☒ nieuwe vaarroutes

6 Echte VOC-kaart

Deze kaart werd ooit aan boord van een
VOC-schip gebruikt.

A

Gebruik de Atlas, blz. 67.
Vul in: welke Oceaan staat hier afgebeeld?

Grote Oceaan.

Let op: vraag 6b staat op de andere kant

B Op hun reizen naar Azië ontdekten Hollanders nieuwe gebieden. Die kregen namen als Paaseiland, Nieuw-Zeeland of Kaap Hoorn. Stel dat je een eiland ontdekt, hoe zou jij dat dan noemen?

7 Een dure wandkaart om mee te pronken

A Zoek het land met de rode cirkel. Hoe heet het op deze kaart?

Hollandia Nova

B Waarom heet het zo?

Omdat Nederlanders de eerste Europeanen waren die hier voet aan wal zetten.

C

Weet jij nog welke spullen de VOC uit China haalde?

- ☐ Thee, porselein en specerijen
- ☒ Thee, porselein en zijde
- ☐ Thee, textiel en zijde

8 Zwaar bewapend

Geloof het of niet, dit is geen oorlogsschip maar een handelsschip van de VOC.

A Hoeveel kanonnen heeft het schip aan boord?

64

B

Noem twee redenen waarom die kanonnen nodig waren.

1. Verdediging tegen Portugezen of andere Europese vijanden
2. Om Aziatische volkeren tot handel te dwingen

